

Strasbourg, 11 February 2022

T-PVS/Files(2022)16

CONVENTION ON THE CONSERVATION OF EUROPEAN WILDLIFE
AND NATURAL HABITATS

Standing Committee

42nd meeting

Strasbourg, 29 November - 2 December 2022

New complaint: 2022/01

**Alleged habitat destruction in the area of Novi Sad due to
proposed infrastructure constructions
(Serbia)**

- GOVERNMENT REPORT -

*Document prepared by
Ministry of Environmental Protection*

Republic of Serbia
MINISTRY OF
ENVIRONMENTAL PROTECTION

No: 337-00-00154/2021-04

Date: 27th January 2022.

Belgrade

Council of Europe
Biological Diversity Unit
Secretariat of the Bern convention
F-67075Strasbourg Cedex, France,
Ms Ursula Sticker, Secretary

Subject: Complaint No. 2021/7: New Complaint: Serbia: Alleged threat to fauna species and protected sites due to the proposed construction of a lithium mine in the Jadar River Valley

Dear Ms Sticker,

In Reference with the request of the Secretariat of the Bern Convention from 6th October 2021. which refers to Complaint No. 2021/7: New Complaint: Serbia: Alleged threat to fauna species and protected sites due to the proposed construction of a lithium mine in the Jadar River Valley, which based on the Complaint submitted on behalf of Earth Thrive, Protect Jadar & Radjevina and Earth Law Center, we would like to inform you, on behalf of the Ministry of Environmental Protection of the Republic of Serbia, about the following:

1. The Government of the Republic of Serbia adopted the Decree on the termination of the Decree on determining the Spatial Plan of the special purpose area for the project of exploitation and processing of Jadarite minerals "Jadar", which was published in the Official Gazette of the Republic of Serbia No. 8/22.

In accordance with the Article 2 of the mentioned Decree, the competent authorities shall without delay repeal individual acts adopted for the implementation of the Decree on Determining the Spatial Plan of the Special Purpose Area for the Realization of Jadarite Exploitation and Processing Project "Jadar"(Official Gazette of RS, No. 26 / 20) and procedures on ongoing requests will be suspended. The text of this regulation is attached.

2. The Government of the Republic of Serbia, also, adopted the Decision on the termination of the Decision on the formation of the Working Group for the implementation of the "Jadar" project, which was published in the Official Gazette of the Republic of Serbia No. 8/22. The text of this decision is attached.

3. The Ministry of Environmental Protection conducts the Strategic Environmental Assessment procedure for strategies, plans and programs in accordance with the Law on

Strategic Environmental Assessment and conducts the environmental impact assessment procedure for projects in accordance with the Law on Environmental Impact Assessment.

In accordance with Article 9 of the Law on Nature Protection ("Official Gazette of RS", No. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - correction, 14/2016, 95/2018 - second law and 71/21) "nature protection conditions are issued for all strategies, plans, programs and projects for which a strategic assessment and environmental impact assessment are prepared.

The strategic impact assessment procedure was conducted for the Spatial Plan of the special purpose area for the implementation of the project of exploitation and processing of Jadarite minerals "Jadar". In accordance with the Decree on the termination of the Decree on determining the Spatial Plan of the special purpose area for the project of exploitation and processing of Jadarite minerals "Jadar", The Ministry of Environmental Protection has issued a Decision revoking the Decision on approval of the report on the strategic environmental assessment of the Spatial Plan of the Special Purpose Area for the implementation of the project of exploitation and processing of Jadarite minerals "Jadar".

The process of environmental impact assessment for several individual projects for the implementation of this spatial plan was in progress. Within this procedure, the procedure of determining the scope and content of the study on environmental impact assessment for the project of underground exploitation of lithium and pine ore from the Jadar deposit and determining the scope and content of the study on environmental impact assessment of the Valjevo - Loznica state road project were conducted.

In accordance with the adopted Decree on the termination of the Decree on determining the Spatial Plan of the special purpose area, the procedures for annulment of the Decision were initiated, which determined the scope and content of the study on environmental impact assessment. The procedure for suspending the decision-making procedures on the need for environmental impact assessment for two projects for the construction of transmission lines on the territory of the Jadar special purpose plan is ongoing.

4. In accordance with the stated issues in the attached complaint, the Ministry of Environmental Protection is in the capacity of the competent body that monitors the implementation of the Bern Convention for Serbia, forwarded this request for a statement from the competent authorities and organizations within the scope of their work. Based on that request, the statements of the Ministry of Mining and Energy and the Institute for Nature Protection of Serbia were obtained.

5. Responding to the allegations in the explanation regarding the reason for the appeal and "Exhibit A", especially in the part which states that "Serbia approves the construction of the mine despite limited data on environmental impacts and inadequate public participation", Ministry of Mining and Energy, states the following:

No request for approval for the performance of mining works and construction of mining facilities, i.e. no request for "construction of mines" has been submitted to the Ministry of Mining and Energy - Sector for Geology and Mining. At this moment, the only request submitted by *Rio Sava Exploration doo* to the Ministry for approval is a request for approval of the exploitation field in accordance with the Article 70 of the Law on Mining and Geological Research, and the procedure is ongoing. In accordance with the Law, this type of approval does not approve the "construction of mines", but only determines the area where in the future, if all conditions are met, the exploitation of minerals and construction of mines will be carried out only after obtaining the necessary approvals for the construction of mining facilities and the performance of mining works in accordance with the Articles 101, 102 and 103 of the Law on

Mining and Geological Research (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 101/2015, 95/2018 - other law and 40/2021).

6. Responding to the allegations from the attached complaint on issue number 2, the Institute for Nature Protection of Serbia pointed to the fact that representatives of wild flora and fauna, as well as habitat types listed in Evidence C and E, are important elements of biodiversity in the Northwestern part of Serbia and Serbia in general. The Institute had in mind this fact when issuing the conditions of nature protection for each submitted request for the needs of the Jadar and Korenita projects in the area of the city of Loznica.

In accordance with the Article 9 of the Law on Nature Protection, the Institute for Nature Protection of Serbia has issued nature protection conditions for the preparation of the Spatial Plan of the special purpose area for the project of exploitation and processing of Jadarite minerals "Jadar" (Decision No. 019-2773 / 2 of 26.12 .2017) for which a positive Opinion was then issued (019-3431 / dated 24.12.2019). This act, also, is revoking in accordance with the above-mentioned Decree on the termination of the Decree on the determination of the Spatial Plan of the Special Purpose Area.

The Copies of these documents with English translation are attached to this report.

We are looking forward to hearing from you soon and thank the Bureau in advance for the highest consideration of this report.

Sincerely yours,

MINISTER,

Irena Vujovic
Ms Irena Vujovic

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Број: 337-00-00154/2021-04
Датум: 28. 01. 2022. године
Београд

Савет Европе
Одељење за биолошку разноврсност
Секретаријат Бернске конвенције
Ф-67075 Стразбур
Г-ђа Урсула Стикер, Секретар

Предмет: Извештај о Жалби број 2021/7 – Нова жалба: Србија: Наводна претња врстама фауне и заштићеним локацијама услед предложене изградње рудника литијума у долини реке Јадар

Поштована г-ђо Стикер,

У вези захтева Секретаријата Бернске конвенције од 6. октобра 2022. године који се односи на Жалбу број: 2021/7: Нова жалба: Србија: Наводна претња врстама фауне и заштићеним локацијама услед предложене изградње рудника литијума у долини реке Јадар, а на основу пријаве коју је Секретаријату Бернске конвенције поднела Међународна невладина организација „Earth Thrive“, у своје име и у име Покрета „Заштитимо Јадар и Рађевину“ и Покрета „Центар за правну заштиту планете Земље и природе“, у име Министарства заштите животне средине, желимо да вас обавестимо о следећем:

1. Влада Републике Србије донела је Уредбу о престанку важења Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“, која је објављена у Службеном гласнику Републике Србије број 8/22.

У складу са чланом 2 поменуте Уредбе, надлежни органи ће без одлагања ставити ван снаге појединачне акте донете ради реализације Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ („Службени гласник РС“, број 26/20), а поступци по захтевима који су у току разматрања биће обустављени.

2. Влада Републике Србије је, такође, донела Одлуку о престанку важења Одлуке о образовању Радне групе за имплементацију пројекта „Јадар“ која је објављена у Службеном гласнику Републике Србије број 8/22.

3. Министарство заштите животне средине спроводи поступак стратешке процене утицаја на животну средину за стратегије, планове и програме у складу са Законом о

стратешкој процени утицаја на животну средину а поступак процене утицаја пројеката на животну средину спроводи у складу са законом о процени утицаја на животну средину.

У складу са чланом 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010–исправка, 14/2016, 95/2018 - други закон и 71/21)“ издају се услови заштите природе за све стратегије, планове, програме и пројекте за које се израђује стартешка процена и процена утицаја на животну средину.

Поступак стратешке процене утицаја је спроведен за Просторни план подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“. У складу са Уредбом о престанку важења Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“, Министарство за заштиту животне средине је донело Решење којим се ставља ван снаге Решење о сагласности на извештај о стартешкој процени утицаја на животну средину Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“.

Поступак процене утицаја на животну средину за више појединачних пројеката за реализацију тог просторног плана био је у току реализације. Сходно томе, спроведен је поступак одређивања обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину за пројекат подземне експлоатације руде литијума и бора из лежишта Јадар и одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину пројекта државног пута Ваљево – Лозница.

На основу усвојене Уредбе о престанку важења Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене, покренути су и поступци поништења Решења којим су утврђени обим и садржај студије о процени утицаја на животну средину. У току је и поступак за обустављање поступака одлучивања о потреби процене утицаја на животну средину за два пројекта изградње далеководна на територији плана посебне намене Јадар.

4. У складу са наведеним питањима у приложеној жалби, Министарство заштите животне средине је, у својству надлежног органа који прати спровођење Бернске конвенције за Србију, проследило овај захтев за изјашњење надлежних органа и организација из делокруга њиховог рада.

На основу тог захтева прибављена су изјашњења Министарства рударства и енергетике и Завода за заштиту природе Србије.

5. Изјашњавајући се по питању разлога жалбе и „Доказ А“, посебно у делу у којем се наводи да „Србија одобрава изградњу рудника упркос ограниченим подацима о утицајима на животну средину и неадекватном учешћу јавности“, Министарство рударства и енергетике је указало на следеће:

Министарству рударства и енергетике – Сектору за геологију и рударство, није поднет захтев за одобрење за извођење рударских радова и изградњу рударских објеката, односно није поднет захтев за „изградњу рудника“. Тренутно, једини захтев који је Rio Sava Exploration доо поднело министарству на одобрење је захтев за одобрење експлоатационог поља у складу са чланом 70. Закона о рударству и геолошким истраживањима, а поступак је у току. У складу са Законом, овом врстом одобрења не одобрава се „изградња рудника“, већ се само одређује простор на којем ће се у будуће, уколико буду испуњени сви услови, вршити експлоатација минералних сировина и изградња рудника и то тек по добијању неопходних одобрења односно одобрења за изградњу рударских објеката и извођење рударских радова сходно члану 101. 102 и 103. Закона о рударству и геолошким истраживањима (“Службени гласник РС”, бр. 101/2015, 95/20186 - др. закон и 40/2021).

6. Изјашњавајући се на наводе из приложене жалбе по питању број 2, Завод за заштиту природе Србије указао је на чињеницу да су представници дивље флоре и фауне, као и типови станишта који се наводе у Доказима Ц и Е, значајни елементи биодиверзитета Северозападне Србије и целе Србије уопште. Завод је имао у виду ову чињеницу приликом издавања услова заштите природе за сваки поднети захтев за потребе пројеката Јадар и Коренита на подручју града Лознице.

У складу са чланом 9. Закона о заштити природе, Завод за заштиту природе Србије је издао услове заштите природе за израду Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ (Решење бр. 019-2773/2 од 26.12.2017. године) за који је потом издато позитивно Мишљење (019-3431/ од 24.12. 2019). Овај акт се, такође, ставља ван снаге у складу са горе наведеном Уредбом о престанку важења Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене.

У прилогу овог извештаја се достављају копије наведених докумената са преводом на енглески језик.

У очекивању вашег одговора, желимо да се захвалимо унапред Бироу за највише разматрање овог извештаја.

Искрено Ваша

МИНИСТАР

Ирена Вуковић

ANNEX I**Statement by the Ministry of Mining and Energy**

Republic of Serbia
DEPUTY PRIME MINISTER
MINISTRY OF MINING AND ENERGY

Number: 337-00-00345/2021-01

Date: 17 January, 2022

MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION
-Ms Irena Vujović, the Minister-

2 Bulevar Mihajla Pupina Blvd.
11070 New Belgrade

Subject: Appeal Statement No. 2021/7: New Appeal - Serbia: Alleged threat to species and protected sites due to proposed construction of a lithium mine in the Jadar River Valley.

Dear Minister Vujović,

The Ministry of Environmental Protection submitted to this Ministry Appeal No. 2021/7: New Appeal - Serbia: Alleged threat to species and protected sites due to the proposed construction of a lithium mine in the Jadar River Valley, received by the Berne Convention Secretariat in the Council of Europe. In this regard, respecting the obligation of the Ministry of Environmental Protection to submit a response as a member of the Berne Convention to the appeal for consideration at the first session of the Bureau of the Standing Committee of the Berne Convention, we hereby submit a report on the appeal from the scope of work of the Ministry of Mining and Energy.

Responding to the allegations in the explanation regarding the reason for the appeal and "Exhibit A", especially in the part which states that "Serbia approves the construction of the mine despite limited data on environmental impacts and inadequate public participation", we state the following:

No request for approval for the performance of mining works and construction of mining facilities, i.e. no request for "construction of mines" has been submitted to the Ministry of Mining and Energy - Sector for Geology and Mining. At this moment, the only request submitted by *Rio Sava Exploration doo* to the Ministry for approval is a request for approval of the exploitation field pursuant to Article 70 of the Law on Mining and Geological Research, and the procedure is ongoing. In accordance with the Law, this type of approval does not approve the "construction of mines", but only determines the area where in the future, if all conditions are met, the exploitation of minerals and construction of mines will be carried out only after obtaining the necessary approvals for the construction of mining facilities and the performance of mining works pursuant to Articles 101, 102 and 103 of the Law on Mining and Geological Research (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 101/2015, 95/2018 - other law and 40/2021).

As for the reasons for the appeal and "Exhibit A", we state the following:

Immediately after learning from the media in which it was reported that the activities of RIO SAVA EXPLORATION d.o.o. BEOGRAD contributed to the appearance of "red colour on the lake surface in the area of the settlement of Gornje Nedeljice", on Sunday, 1 August, 2021, the head of the Geological and Mining Inspection - the inspector, urgently and without any delay initiated, *ex officio*, extraordinary, unannounced, field and office inspection supervision of the entitled RIO SAVA EXPLORATION d.o.o. BEOGRAD Company, 1 Bulevar Milutina Milankovića Blvd., New Belgrade, Registration No.: 17316095. The subject of the inspection was whether the RIO SAVA EXPLORATION company exploited mineral raw materials and whether the activities of that company for the research of mineral raw materials had an impact on the abovementioned phenomenon, i.e. whether it polluted the artificially created water surface.

In the process of inspection supervision number: 310-07-01669/2021-09, on 1 August, 2021 of the supervised entity RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD, the acting inspector in the field confirmed the existence of artificially created water surface on agricultural land on cadastral plots number 264/1, 242/5 and 242/17, Cadastral Municipality of Slatina and cadastral plot number 160/1, Cadastral Municipality of Gornje Nedeljice, City of Loznica. The given artificially created water surfaces were not created in the process of applied geological and hydrogeological research for which the supervised entity RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD has the approval for that area. Upon inspection in the real estate cadastre of the Geodetic Institute of the Republic of Serbia, it was confirmed that the stated cadastral plots by type of land were agricultural land, by crops the 4th class fields owned by natural entities, and that red slimy matter of unknown composition and origin was observed on the water surface. Based on the abovementioned and pursuant to the Law on Ministries, the Law on Agricultural Land, the Law on Environmental Protection and the Law on Water, acting in accordance with the provisions of Article 30, Paragraph 4 pertaining to Paragraph 2 of the Law on Inspection Supervision, the head of the Geological and Mining Inspection made and submitted an Official Note on the current situation and notifications made in the course of activities or activities within the scope of the second inspection to the Water Inspectorate, the Environmental Protection Inspectorate and the Agricultural Inspectorate, in order to take measures within its scope of competences.

In addition to the field inspection supervision of the acting inspector, when several locations were inspected and when hydrogeological facilities in the immediate vicinity of the artificially created described water surfaces were inspected, in which (geological facilities) no irregularities were observed, the following documentation was inspected:

- Monitoring_PZ_Jadar_Jul_Manual_07212021 in the given document, monthly records are kept on the level of groundwater in hydrogeological wells and the value of pressure on hydrogeological piezometric wells as of February 2021;
- Situation plans with the locations of exploration geological and hydrogeological wells in the vicinity of the mentioned cadastral plots on which artificial water surfaces have been created;
- Report of the Jaroslav Černi Institute – The Jadar Water Monitoring Programme Report for 2020 (Monitoring and comprehensive information on the quantities and quality of surface and groundwater within the Jadar Project and national wells for 2020 is conducted in accordance with the accepted offer of the “Jaroslav Černi” AD Water Management Institute, Belgrade, 80 Jaroslava Černog Street (No. 02/30 from 2 March, 2020, internal contract No. 31/20/24/02);
- Report of the Jaroslav Černi Institute - Water Monitoring Programme in the Jadar Area Report for the period of 14 December, 2020 – 7 April, 2021;
- Records on the handover of wells of geological, hydrogeological, hydrogeological piezometric geological wells of large clearance (marked with JDR -...; JDRPQ ..., JDRHG ..., JDRHG... -PZ, JDRHGAL ..., JDRLDD ..) conducted between contractors and investors;
- Report on the performed inspection of hydrogeological facilities under pressure performed on 2 and 3 August, 2021;
- Overviews of well structures of hydrogeological wells,
- Overviews of piezometric structure of hydrogeological wells,
- Daily reports on performed hydrogeological activities,
- Photographs of the created artificial water surface on the cadastral plot number 160/1, Cadastral Municipality of Gornje Nedeljice, which existed before the commencement of work activities on the construction of hydrogeological wells.

The inspection supervision confirmed that RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD Company did not perform mining works on the exploitation of mineral resources on the said plots that were subject to inspection, as well as that RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD Company monitored groundwater levels in hydrogeological facilities in accordance with the approved project documentation.

As the inspector did not find any illegalities in the work of the supervised entity, i.e. that the activities on geological and hydrogeological research affected the phenomenon in question, all the abovementioned inspectorates were notified in order to determine the composition and origin of the described substance located on agricultural land, on the water surface which not generated in the process of applied geological and hydrogeological research of the supervised entity RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD Company.

In addition, we would like to emphasise that in terms of conducting applied geological research on the mineralisation of boron and lithium in the "Jadar" deposit near Loznica, the Geological Inspectorate of the Republic of Serbia performed regular and extraordinary inspections. During the regular inspections, no illegalities were detected in the work of the supervised entity RIO SAVA EXPLORATION d.o.o. Beograd Company. Also, extraordinary inspections were carried out, *ex officio*, initiated by petitions of citizens, other legal and business entities. During the extraordinary inspections, no illegalities were detected, and for the observed irregularity (leakage in the form of dripping from piezometers JDRHG021PZ and JDRHG023PZ), measures were imposed and further leakage was prevented. In addition to the fact that no illegalities were found, the inspectors ordered preventive measures to the inspected entity to regularly monitor the condition of piezometers, as well as equipment on piezometers and, if necessary, to urgently repair them in order to prevent endangerment of groundwater and environment regime.

Yours sincerely,

DEPUTY PRIME MINISTER AND THE MINISTER
Professor Zorana Z. Mihajlović, PhD

Република Србија
ПОТПРЕДСЕДНИЦА ВЛАДЕ
МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ
Број: 337-00-00345/2021-01
Датум: 17.01.2022.године

МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
-Госпођа Ирена Вујовић, министарка-

Булевар Михајла Пупина 2
11070 Нови Београд

Предмет: Изјашњење на Жалбу број: 2021/7: Нова жалба - Србија: Наводна претња врстама и заштићеним локацијама услед предложене изградње рудника литијума у долини реке Јадар.

Поштована министарка Вујовић,

Министарство заштите животне средине је овом министарству доставило Жалбу број: 2021/7: Нова жалба - Србија: Наводна претња врстама и заштићеним локацијама услед предложене изградње рудника литијума у долини реке Јадар, која је примљена од Секретаријата Бернске конвенције у Савету Европе. С тим у вези, уважавајући обавезу Министарства заштите животне средине да, у својству чланице Бернске конвенције, достави одговор по наведеној жалби, ради разматрања на првој седници Бироа сталног комитета Бернске конвенције, достављамо вам извештај по наведеној жалби из делокруга Министарства рударства и енергетике.

Изјашњавајући се на наводе из образложења по питању разлога жалбе и „Доказ А“, посебно у делу у којем се наводи да „Србија одобрава изградњу рудника упркос ограниченим подацима о утицајима на животну средину и неадекватном учешћу јавности“, указујемо на следеће:

Министарству рударства и енергетике – Сектору за геологију и рударство, није поднет захтев за одобрење за извођење рударских радова и изградњу рударских објеката, односно није поднет захтев за „изградњу рудника“. Тренутно, једини захтев који је Rio Sava Exploration доо поднело министарству на одобрење је захтев за одобрење експлоатационог поља у складу са чланом 70. Закона о рударству и геолошким истраживањима, а поступак је у току. У складу са Законом, овом врстом одобрења не одобрава се „изградња рудника“, већ се само одређује простор на којем ће се у будуће, уколико буду испуњени сви услови, вршити експлоатација минералних сировина и изградња рудника и то тек по добијању неопходних одобрења односно одобрења за изградњу рударских објеката и извођење рударских радова сходно члану 101. 102 и 103. Закона о рударству и геолошким истраживањима ("Сл. гласник РС", бр. 101/2015, 95/2018 - др. закон и 40/2021).

По питању разлога жалбе и „Доказ А“, указујемо на следеће:

Одмах по сазнању из средстава информисања у којима је објављено да су активности RIO SAVA EXPLORATION d.o.o. BEOGRAD допринеле појави „црвене боје на језеру у атару насеља Горње Недељице“, начелник геолошке и рударске инспекције - инспектор је хитно и без одлагања у недељу 01.08.2021. године покренуо, по службеној дужности, ванредни, ненајављени, теренски и канцеларијски инспекцијски надзор привредног друштва RIO SAVA EXPLORATION d.o.o. BEOGRAD, Булевар Милутина Миланковића 1, Нови Београд, МБ: 17316095. Предмет инспекцијског надзора је да ли привредно друштво RIO SAVA EXPLORATION врши експлоатацију минералне сировине и да ли активности тог привредног друштва на истраживању минералне сировине имају утицај на наведену појаву, односно, да ли су загадили вештачки створену водену површину.

Поступајући инспектор је, у поступку инспекцијског надзора број: 310-07-01669/2021-09, дана 01.08.2021. године над надзираним субјектом RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD, на терену констатовао постојање вештачки створене водене површине на пољопривредном земљишту на катастарским парцелама број 264/1, 242/5 и 242/17 К.О. Слатина и катастарска парцела број 160/1 К.О. Горње Недељице, Град Лозница. Наведене вештачки створене водене површине нису створене у процесу примењених геолошких и хидрогеолошких истраживања за које одобрење на том простору поседује надзирани субјекат RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD. Увидом у катастар непокретности Републичког геодетског завода констатовао је да су наведене катастарске парцеле по врсти земљишта пољопривредно земљиште, по култури њиве 4. класе у власништву физичких лица, као и да је на наведеним водним површинама на површини воде уочена слузава материја црвене боје, непознатог састава и порекла. На основу наведеног, а сагласно Закону о министарствима, Закону о пољопривредном земљишту, Закону о заштити животне средине и Закону о водама, поступајући у складу са одредбама члана 30. став 4. у вези са ставом 2. Закона о инспекцијском надзору, начелник геолошке и рударске инспекције је сачинио и доставио Службену белешку о затеченом стању и учињеним обавештењима у поступању у погледу делатности или активности која је у делокругу друге инспекције, Водној инспекцији, Инспекцији заштите животне средине и Пољопривредној инспекцији, ради предузимања мера из своје надлежности.

Поред теренског инспекцијског надзора поступајућег инспектора, када је прегледано више локација и када су прегледани хидрогеолошки објекти у непосредној близини вештачки створене описане водене површине, на којима (геолошким објектима) нису уочене неправилности, извршен је и надзор следеће документације:

- Monitoring_PZ_Jadar_Jul_Manual_07212021 у наведеном документу води се месечна евиденција о нивоу подземних вода на хидрогеолошким бушотинама и вредности притиска на хидрогеолошким пијезометарским бушотинама од фебруара 2021. године;
- Ситуациони планови са локацијама истражних геолошких и хидрогеолошких бушотина у околини наведених катастарских парцела на којима су створене вештачке водене површине;
- Извештај Института Јарослав Черни – Програм мониторинга вода на подручју Јадра извештај за 2020. годину (Мониторинг и свеобухватне информације о количинама и квалитету површинских и подземних вода у оквиру Пројекта Јадар и домаћих бунара за 2020. годину спроводи се у складу са прихваћеном понудом Института за водопривреду “Јарослав Черни” АД, Београд, Јарослава Черног 80 (бр. 02/30 од 2.3.2020, интерни уговор бр. 31/20/24/02);
- Извештај Института Јарослав Черни – Програм мониторинга вода на подручју Јадра извештај за 14.12.2020. годину – 07.04.2021. године;

- Записници о примопредаји бушотина геолошких, хидрогеолошких, хидрогеолошких пијезометарских геолошких бушотина великог профила (означене са JDR-...; JDRPQ..., JDRHG..., JDRHG...-PZ, JDRHGAL..., JDRLDD..) између извођача радова и инвеститора;
- Извештај о извршеном прегледу хидрогеолошких објеката под притиском извршеног 02. и 03.08.2021. године;
- Прикази бунарских конструкција хидрогеолошких бушотина,
- Прикази пијезометријске конструкције хидрогеолошких бушотина,
- Дневни извештаји о изведеним хидрогеолошким радовима,
- Фотографије створене вештачке водне површине на катастарској парцели број 160/1 КО Горње Недељице која је постојала пре извођења радова на изради хидрогеолошких бушотина.

У инспекцијском надзору констатовано је да RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD није изводио рударске радове на експлоатацији минералне сировине на наведеним парцелама које су биле предмет инспекцијског надзора, као и да RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD спроводи мониторинг нивоа подземних вода на хидрогеолошким објектима у складу са одобреном пројектном документацијом.

Како инспектор није утврдио незаконитости у раду надзираног субјекта, односно да су активности на геолошким и хидрогеолошким истраживањима утицале на предметну појаву, зато су обавештене све горе наведене инспекције ради утврђивања састава и порекла описане наведене материје која се налази на пољопривредном земљишту, на воденој површини која није створена у процесу примењених геолошких и хидрогеолошких истраживања надзираног субјекта RIO SAVA EXPLORATION DOO BEOGRAD.

Поред наведеног, указујемо да је Републичка геолошка инспекција, по питању вршења примењених геолошких истраживања минерализације бора и литијума у лежишту "Јадар" код Лознице, вршила редовне и ванредне инспекцијске надзоре. Током редовних инспекцијских надзора, нису уочене незаконитости у раду надзираног субјекта RIO SAVA EXPLORATION д.о.о. Београд. Такође, вршени су и ванредни инспекцијски надзори, по службеној дужности, иницирани представкама грађана, других правних лица и субјеката. Током ванредних инспекцијских надзора нису уочене незаконитости, а за уочену неправилност (процуривање у виду капљања из пијезометара JDRHG021PZ и JDRHG023PZ) наложене се мере које су извршене и спречено је даље процуривање. Поред тога, што нису уочене незаконитости, инспектори су налагали превентивне мере надзираном субјекту да редовно прати стање пијезометара, као и опреме на пијезометрима и да по потреби, хитно изврши поправку истих, ради спречавања угрожавања режима подземних вода и животне средине.

С поштовањем,

ПОТПРЕДСЕДНИЦА ВЛАДЕ
И МИНИСТАРКА

Проф. др Зорана З. Михајловић

ANNEX II**Statement by the Institute for nature Conservation in Serbia**

03 025-3970/

**MINISTRY OF
ENVIRONMENTAL PROTECTION****11070 Novi Beograd
Omladinskih brigada 1**

To Whom It May Concern,

The Institute for Nature Conservation of Serbia has received your letter No. 337-00-00154/2021-04 of 22 November 2021, registered by the Institute under 03 No. 025-3970/1 of 2 December 2021 for submission of reports from the purview of the Institute for Nature Conservation of Serbia concerning the “*Appeal No. 2021/7: New Appeal: Serbia: Alleged threat to fauna species and protected sites due to the proposed construction of a lithium mine in the Jadar river valley*“ for the purposes of submission of the answer to the Bureau of the Standing Committee of the Bern Convention. In this regard, the Institute states the following:

1. The said Appeal was submitted to the Ministry of Environmental Protection by the international non-governmental organisation Earth Thrive, on its own behalf and on the behalf of the movement *Zaštinitimo Jadar i Rađevinu* (“Let’s protect Jadar and Radjevina”) and the movement “Center for Legal Protection of Earth and Nature”.
2. The answer to question No. 2: “*Please specify which type(s) of habitats contained in one of the Annexes to the Bern Convention may be potentially endangered? (Please insert data on the geographical area and population of the said species, if any)*“ is as follows:
 - species of wild flora and fauna, as well as types of habitats listed in Exhibits C and E, are important elements of the biodiversity of the Southwestern Serbia and Serbia as a whole. The Institute took this fact into consideration when issuing requirements and conditions pertaining to nature conservation for each submitted application for the purposes of the projects Jadar and Korenita in the area of the city of Loznica,
 - types of habitats listed in Exhibit C are widespread within the territory of Serbia. For rare or fragmented habitats such as common oak forests (*Quercus robur*) and narrow-leaved ash forests (*Fraxinus angustifolia*), whose Natura 2000 code is 91F0, and which, according to the “Rulebook on habitat types, the criteria for the selection of habitat types, vulnerable, endangered, rare and priority habitat types and protection measures” (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 35/2010), belong to the priority habitat type, the Institute prescribed in its requirements and conditions that “they need to be preserved in their present state, or potentially have their state improved”,
 - a plant species which is also listed in Exhibit C, sweet chestnut (*Castanea sativa*), grows to the west of the Tronoša monastery, and is not directly endangered by the said activities,
 - holly (*Ilex aquifolium*), a plant species which occurs in a wider area around the Tronoša monastery, is found at multiple sites in beech forests. Beech forests with holly are a common occurrence in this part of the Northwestern Serbia. The Institute also took this fact into

consideration when prescribing requirements and conditions pertaining to nature conservation,

- all amphibian and lizard species listed in Exhibit C belong to the IUCN conservation category Least Concern (LC), and are all potentially endangered in view of the fact that they are connected to water areas where wastewater will be discharged (amphibians due to their reproductive cycle, grass snake because of food). In addition to habitat destruction, important factors include intersection of migration routes by building infrastructure (traffic-related deaths), habitat fragmentation which results in the isolation of certain parts of the population of species in smaller enclaves (metapopulations), whose survival may be endangered in the long run,
- insect species listed in Exhibit C, *Maculinea arion* and *Lucanus cervus*, are widespread both in the said area and throughout Serbia. *Lucanus cervus* is connected to oak forests, and *Maculinea arion* to meadows in the hilly and mountainous areas. The Institute took this fact into consideration when issuing requirements and conditions pertaining to nature conservation for each submitted application for the purposes of the projects Jadar and Korenita in the area of the city of Loznica,
- Ephemeroptera, a genus of aquatic flowers, spend most of their life cycle in the water. They are endangered by works which result in disruption and pollution of water habitats. Representatives of genera Odonata and Trichoptera may also be added here,
- of the listed fish species, schneider (*Alburnoides bipunctatus*) and common nase (*Chondrostoma nasus*) are listed in Appendix III to the Bern Convention. Gudgeon (*Gobio obtusirostris*) is not listed in the Appendices to the Bern Convention. These species are widespread within the territory of the Republic of Serbia,
- three of the listed species of mammals - roe deer (*Capreolus capreolus*), European hare (*Lepus europaeus*) and beech marten (*Martes foina*), are on the list in Appendix III to the Bern Convention. They show a preference for a wide range of different habitats, from forest habitats, to forest steppe and steppe habitats, as well as considerably anthropogenically modified ecosystems such as agroecosystems. They are widespread within the territory of Serbia, and their population numbers are stable, or even with a tendency of progradation in the case of the roe deer. The said area is not an area of special interest for preservation of the favourable conservation status for any of the three considered species,
- for mammal species listed in Exhibit C (golden jackal (*Canis aureus*); wildcat (*Felis silvestris*); Eurasian otter (*Lutra lutra*); common bent-wing bat (*Miniopterus schreibersii*); Mediterranean horseshoe bat (*Rhinolophus euryale*); common noctule (*Nyctalus noctula*); greater horseshoe bat (*Rhinolophus ferrumequinum*); lesser horseshoe bat (*Rhinolophus hipposideros*); serotine bat (*Eptesicus serotinus*), Daubenton's bat (*Myotis daubentonii*); Natterer's bat (*Myotis nattereri*); Kuhl's pipistrelle (*Pipistrellus kuhlii*); Nathusius' pipistrelle (*Pipistrellus nathusii*); common pipistrelle (*Pipistrellus pipistrellus*); long-tailed bat (*Vespertilio* sp.), it is ascertained that:
 - the jackal and the wildcat have the status of “protected wild species” according to the national legislation, while also being hunted species. Both of these species are widespread within the territory of Serbia. There are no large wildcat populations anywhere, while the jackal population has undergone a considerable progradation over the last few decades, and as a result, their presence in some areas has become “undesirable”. The Eurasian otter has the status of a “strictly protected wild species”, but it is also widespread within the territory of Serbia,
 - the other species belong to the genus of bats. All bat species in Serbia have the status of a “strictly protected wild species”. They prefer different types of habitats, from forest habitats, to water habitats and agroecosystems. For shelter, they use various speleological objects, caves, rock crevices, cliff-face crevices, tree holes, as well as attics, lofts and roof structures in individual houses and residential buildings. The said area is also not an area of special interest for the preservation of the favourable conservation status of the listed bat species,

- European beaver (*Castor fiber*) has been found to be constantly present alongside the Jadar River and in its basin during the last few years. This species is native to Serbia, but disappeared in this area in the early 20th century, mostly as a result of human activity (excessive and uncontrolled hunting and habitat destruction). After its successful reintroduction in the early 2000s, the species range of the European beaver has expanded upstream and downstream on two sites along the Sava River. The Jadar River is a favourable habitat due to its relatively long and peaceful flow (other than occasional seasonal torrents), as well as a type of riparian vegetation dominated by broadleaf trees such as willow and poplar. These trees species are convenient for building family dwellings, and irreplaceable as a trophic resource. The Institute took this fact into consideration when issuing requirements and conditions pertaining to nature conservation for each submitted application for the purposes of the projects Jadar and Korenita in the area of the city of Loznica, and prescribing protection measures for species and habitats concerning general protection and reduction of negative impacts on aquatic ecosystems, physiognomy of the river bed, maintenance of the normal hydrological status, preservation of surrounding vegetation and natural corridors.
 - bird species listed in Exhibit C are included in Appendix II and Appendix III to the Bern Convention, where it is certain that the number of species which can be found and which nest in the said area is much higher than the stated one. Local populations or parts of populations in the said area are potentially endangered, in view of the fact that, if the Jadar project is executed, many habitats used by these species will disappear. Specifically, the submitted list of 56 bird species does not include any nationally or globally endangered species. The Near Threatened (NT) species (according to IUCN) are the northern goshawk (*Accipiter gentilis*) and the northern wheatear (*Oenanthe oenanthe*). All the other species are classified as Least Concern species in the Red Book of Birds of Serbia. The meadow pipit (*Anthus pratensis*) is globally Near Threatened, but is not a nesting bird in Serbia, and may be encountered throughout Serbia during its migrations. The species listed in the European Birds Directive are: common kingfisher (*Alcedo atthis*), European nightjar (*Caprimulgus europaeus*), Syrian woodpecker (*Dendrocopos syriacus*), red-backed shrike (*Lanius collurio*) and wood lark (*Lullula arborea*), while the species listed in the national reference list for establishing bird protection areas within the Nature 2000 network (SPA) are: common kingfisher (*Alcedo atthis*), European nightjar (*Caprimulgus europaeus*), red-rumped swallow (*Cecropis daurica*), Eurasian wryneck (*Jynx torquilla*), red-backed shrike (*Lanius collurio*), great grey shrike (*Lanius excubitor*), common linnet (*Linaria cannabina*), wood lark (*Lullula arborea*), European bee-eater (*Merops apiaster*), northern wheatear (*Oenanthe oenanthe*), sand martin (*Riparia riparia*), whinchat (*Saxicola rubetra*) and barn owl (*Tyto alba*), where the southern slopes of the Cer mountain are a part of the pSPA Natura 2000 area of Serbia, as well as a part of the IBA area “Cer”.
3. The answer to question No. 4: “Do you have any information about whether potentially affected species or habitats are also covered by other international conventions and whether this area is a part of the NATURA 2000 network of protected areas/the Emerald Network?” is as follows:

The Habitats Directive lists the following species:

- large blue butterfly (*Maculinea arion*) - Annex IV;
- agile frog (*Rana dalmatina*) - Annex IV; Greek frog (*Rana graeca*) - Annex IV; pool frog (*Rana lessonae*) - Annex IV; yellow-bellied toad (*Bombina variegata*) - Annex II, IV; European green toad (*Bufo viridis*) - Annex IV;
- Aesculapian snake (*Zamenis longissimus*) - Annex IV; smooth snake (*Coronella austriaca*) - Annex IV; dice snake (*Natrix tessellata*) - Annex IV; Hermann's tortoise (*Testudo hermanni*) - Annex II, IV; horned viper (*Vipera ammodytes*) - Annex IV, European pond turtle (*Emys orbicularis*) - Annex II, IV; European copper skink (*Ablepharus kitaibelii*) - Annex IV; European green lizard (*Lacerta viridis*) - Annex IV; sand lizard (*Lacerta agilis*) - Annex IV; common wall lizard (*Podarcis muralis*) - Annex IV;

- golden jackal (*Canis aureus*) - Annex V; wildcat (*Felis silvestris*) - Annex II, IV; Eurasian otter (*Lutra lutra*) - Annex II, IV;
 - common bent-wing bat (*Miniopterus schreibersii*); Mediterranean horseshoe bat (*Rhinolophus euryale*); common noctule (*Nyctalus noctula*); greater horseshoe bat (*Rhinolophus ferrumequinum*); lesser horseshoe bat (*Rhinolophus hipposideros*); serotine bat (*Eptesicus serotinus*), Daubenton's bat (*Myotis daubentonii*); Natterer's bat (*Myotis nattereri*); Kuhl's pipistrelle (*Pipistrellus kuhlii*); Nathusius' pipistrelle (*Pipistrellus nathusii*); common pipistrelle (*Pipistrellus pipistrellus*); long-tailed bat (*Vespertilio* sp.) - Annex II, IV,
 - the following five bird species: common kingfisher (*Alcedo atthis*), European nightjar (*Caprimulgus europaeus*), Syrian woodpecker (*Dendrocopos syriacus*), woodlark (*Lullula arborea*) and red-backed shrike (*Lanius collurio*) are listed in Annex I to the Birds Directive.
4. With respect to the statement of the international non-governmental organisation Earth Thrive (included in Question No. 2) that “*the mine would have an impact on two Landscapes of Outstanding Features*”, we would like to bring the following to your attention:
- The following protected areas are within the scope of the said Plan: a part of the Natural Memorial Monument “Area of the villages Tršić and Tronoša”, Natural Memorial Monument “Draginac”, Natural Monument “Pedunculate Oak Tree Debeli grm – Runjani”, Natural Monument “Kovačića Cave”, Landscape of Outstanding Features “Tršić – Tronoša”, Landscape of Outstanding Features “Cer”. The northern part of the Plan is within the range of the Environmentally Significant Area called “Cer” (Regulation on the ecological network, *The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 102/2010) and the potential Natura 2000 area “Cer”.
 - The Institute has issued requirements pertaining to nature conservation for the purpose of the development of the Special Purpose Area Spatial Plan for the execution of the Project for exploitation and processing of the mineral jadarite “Jadar” (Decision No. 019-2773/2 of 26 December 2017), for which a positive Opinion was issued (019-3431/ of 24 December 2019).
5. With respect to the statement of the international non-governmental organisation Earth Thrive included in Question No. 1: “*Please state the reason for your appeal (please specify the relevant Contracting Party/Parties and Articles of the Convention which might be violated)*”, concerning the Strategic Environmental Assessment, we would like to bring your attention to the fact that:
- the Institute has issued a positive Opinion (No. 020-3128/ 4 of 31 May 2021) on the Draft Decision on the development of the Strategic Impact Assessment for the Amendments and Supplements to the Special Purpose Area Spatial Plan for the execution of the Project for exploitation and processing of the mineral jadarite “Jadar”.
 - The Opinion states that “For the purpose of the development of the Amendments and Supplements to the Special Purpose Area Spatial Plan for the execution of the Project for exploitation and processing of the mineral jadarite “Jadar”, it is necessary to obtain the requirements and conditions pertaining to nature conservation issued by the Institute in accordance with Article 9 of the Law on Nature Protection (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, Nos. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – corr., 14/2016 and 95/2018 - as amended)”. The Processor has not yet approached us with respect to the statement from the cited Opinion.

Acting DIRECTOR

Marina Šibalić

Delivered to:

- Applicant
- Archive x 2

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
 УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ
 РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
 БЕОГРАД - 1050

Текући рачун: 840-518604-16, отворен код Управе за трезор • ПИБ: 100344290 • МПБ: 100344290

ПРИМЉЕНО: 27.01.2022

03 број 025-3970/3
 датум 24.01.2022

Одгов.	Ср.	Број	Сторак	Врста
48004		337-00	154	

У о о у / 21
 МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ
 ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

11070 НОВИ Београд
 ул. Омладинских бригада бр. 1

СЕДИШТЕ
 11070 Нови Београд,
 Јаначева 35
 тел 011 20 93 800
 011 20 93 801
 факс 011 20 93 867
 beograd@szps.rs

КАНЕДЕЛАРИЈА
 У НИШУ
 18000 Ниш
 Булевар Карађорђеа 14
 тел/факс 018 523 448
 018 523 449
 no@szps.rs

ПРИШТИНСКА
 РАДНА ЈЕДНИЦА
 11070 Нови Београд,
 Јаначева 35
 тел 011 20 93 800
 011 20 93 801
 факс 011 20 93 867
 beograd@szps.rs

Поштовани,

Заводу за заштиту природе Србије обратили сте се дописом бр. 337-00-00154/2021-04 од 22.11.2021. године, заведеним у Заводу под 03 бр. 025-3970/1 од 02.12.2021. године, за достављање извештаја из делокруга рада Завода за заштиту природе Србије у вези са „Жалбом број: 2021/7: Нова жалба: Србија: Наводна претња врстама фауне и заштићеним локацијама услед предложене изградње рудника литијума у долини реке Јадар“ за потребе достављања одговора Бироу Сталног комитета Бернске конвенције. С тим у вези, Завод констатује следеће:

- Предметну Жалбу Министарству заштитне животне средине поднела је Међународна невладина организација „Earth Thrive“, у своје име и у име Покрета „Заштитимо Јадар и Рађевину“ и Покрета „Центар за правну заштиту планете Земље и природе“.
- На питање бр. 2: „Навести која или које одређена/одређене врста/врсте станишта садржана/садржане у једном од Додатака Бернске конвенције може/могу потенцијално бити угрожена/угрожене? (Молимо вас да овде унесете податке о географском подручју и популацији дате врсте, ако постоји)“, одговор је следећи:
 - представници дивље флоре и фауне, као и типови станишта који се наводе у Доказима Ц и Е, јесу значајни елементи биодиверзитета Северозападне Србије и целе Србије уопште. Завод је имао у виду ову чињеницу приликом издавања услова заштите природе за сваки поднети захтев за потребе пројекта Јадар и Коренита на подручју града Лознице,
 - типови станишта који се наводе у Доказу Ц су распрострањени на територији Србије. За оне који су ређи или су фрагментисани као што су Шуме лужњака (*Quercus robur*) и пољског јасена (*Fraxinus angustifolia*) чији је Натура 2000 код 91F0 и које према „Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите“ („Службени гласник РС“, број 35/2010), спадају у „за заштиту приоритетни тип станишта“ Завод је

10807 - 2022

у условима прописивао да их је „потребно очувати у постојећем стању или евентуално унапредити њихово стање“,

- биљна врста, која се такође наводи у Доказу Ц, питоми кестен (*Castanea sativa*) расте западно од манастира Троноша, и није директно угрожена предметним активностима,
- божиковина (*Ilex aquifolium*) биљна врста која се јавља на ширем подручју око манастира Троноше, регистрована је на више локалитета у буковим шумама. Шуме букве са божиковином су честа појава у овом делу Северозападне Србије. Завод је такође узимао у обзир ову чињеницу при прописивању услова заштите природе,
- све наведене врсте водоземаца и гмизаваца у Доказу Ц спадају у категорију угрожености по IUCN-у - последња брига LC (Least Concern) и све су потенцијално угрожене с обзиром да су везане за водене површине у које ће се уливати отпадне воде (водоземци због репродуктивног циклуса али и белоушка због хране). Поред уништавања станишта, битни фактори су и пресецање миграторних путева изградњом инфраструктуре (страдање у саобраћају), фрагментација станишта која доводи до изолације појединих делова популација врста у мање енклаве (метапопулације) којима у дугорочном погледу може да прети изумирање,
- врсте инсеката наведене у Доказу Ц, *Maculinea arion* и *Lucanus cervus*, су широко распрострањене како на предметном подручју тако и у целој Србији. *Lucanus cervus* је везан за храстове шуме а *Maculinea arion* за ливаде у брдско-планинском подручју. Завод је имао у виду ову чињеницу приликом издавања услова заштите природе за сваки поднети захтев за потребе пројеката Јадар и Коренита на подручју града Лознице,
- Ephemeroptera, ред водених цветова, већи део животног циклуса проводи у води. Угрожени су радовима који доводе до нарушавања и загађивања водених станишта. Овде се могу додати још и представници редова Odonata и Trichoptera,
- од наведених врста риба, плиска (*Alburnoides bipunctatus*) и скобаљ (*Chondrostoma nasus*) се налазе на Додатку III Бернске конвенције. Кркуша (*Gobio obtusirostris*) се не налази на додацима Бернске конвенције. Врсте су распрострањене на територији Републике Србије,
- три врсте наведених сисара - срна (*Capreolus capreolus*), европски зец (*Lepus europaeus*) и куна белица (*Martes foina*) се налазе на листи Додатка III Бернске конвенције. Показују преференцију ка широком дијапазону различитих станишта, од шумских, шумо-степских и степских, као и антропогено значајно модификованим екосистемима попут агроекосистема. Имају широко распрострањење на територији Србије, и стабилну бројност популација, код срне и са тенденцијом проградације. Предметно подручје не представља простор од посебног значаја за очување повољног конзервационог статуса ни за једну од разматране три врсте,
- за врсте сисара наведене у Доказу Ц (обични шакал (*Canis aureus*); дивља мачка (*Felis silvestris*); евроазијска видра (*Lutra lutra*); европски дугокрилаш (*Miniopterus schreibersii*); средоземни потковичар (*Rhinolophus euryale*); средњи ноћник (*Nyctalus noctula*); велики потковичар (*Rhinolophus ferrumequinum*); мали потковичар (*Rhinolophus hipposideros*); велики поноћњак (*Eptesicus serotinus*), водени вечерњак (*Myotis daubentonii*); ресасти вечерњак (*Myotis nattereri*); белоруби слепи мишић (*Pipistrellus kuhlii*); шумски слепи

- мишић (*Pipistrellus nathusii*); обични слепи мишић (*Pipistrellus pipistrellus*); дугорепи слепи миш (*Vespertilio* sp.), констатује се да:
- шакал и дивља мачка по националном законодавству имају статус "заштићена дивља врста", а уједно су и ловне врсте. Обе имају широко распрострањење на територији Србије. Дивља мачка нигде нема популације велике бројности, док је популација шакала последњих деценија у значајној проградацији, па је његово присуство у неким крајевима постало и "непожељно". Видра има статус "строго заштићена дивља врста", али и она има широко распрострањење на територији Србије,
 - остале врсте припадају реду слепих мишева. Све врсте слепих мишева у Србији имају статус "строго заштићена дивља врста". Преферирају различите типове станишта, од шумских, водених, као и агроекосистема, док за склоништа користе разне спелеообјекте, пећине, пукотине у стенама, поткапине, затим дупље у стаблима, али и таване, поткровља и кровне конструкције на кућама и стамбеним зградама. Предметно подручје такође не представља простор од посебног значаја за очување повољног конзервационог статуса побројаних врста слепих мишева,
 - дуж тока реке Јадар и у њеном сливу, последњих година је евидентирано стално присуство европског дабра (*Castor fiber*). Врста је аутохтона за подручје Србије, из које је ишчезла почетком XX века, првенствено услед човековог деловања (прекомеран и неконтролисан лов и уништавање станишта). Након успешне реинтродукције изведене почетком 2000-тих, на два локалитета уследило је ширења ареала дабра узводно и низводно реком Савом. Река Јадар је повољно станиште због релативно дугог и мирног тока (изузев повремених сезонских бујица), као и типа крајречне вегетације у којој преовлађују меки лишћари попут врбе и тополе. Ове врсте дрвећа су погодне за изградњу породичних настамби, али и незамењив њихов трофички ресурс. Завод је имао у виду ову чињеницу приликом издавања услова заштите природе за сваки поднети захтев за потребе пројекта Јадар и Коренита на подручју града Лознице и прописивао мере заштите за врсте и станишта које се тичу опште заштите и умањења негативних утицаја на акватичне екосистеме, физиономије корита реке, одржања нормалног хидролошког статуса, очувања околне вегетације и природних коридора.
- врсте птица наведене у Доказу Ц се налазе на Додатку II и Додатку III Бернске конвенције, с тим што се на предметном подручју сигурно среће и гнезди много већи број врста од наведеног. Локалне популације или делови популације на предметном подручју су потенцијално угрожене с обзиром на то да уколико дође до реализације пројекта Јадар, многа станишта коју ове врсте користе ће нестати. Конкретно, достављени списак од 56 врста птица, нема ни једну национално угрожену или глобално угрожену врсту. Близу угрожене (NT по IUCN-у) су јастреб (*Accipiter gentilis*) и обична белогуза (*Oenanthe oenanthe*). Све остале врсте су у Црвеној књизи птица Србије означене као последња брига. Ливадска трептељка (*Anthus pratensis*) је глобално близу угрожене, али није гнездарица Србије и среће се у целој Србији на сеобама. Врсте које су на европској Директиви о птицама а које су наведене су: водомар (*Alcedo atthis*), легањ (*Caprimulgus europaeus*), сеоски детлић (*Dendrocopos syriacus*), руси сврачак (*Lanius collurio*) и шумска шева (*Lullula arborea*), док су на националној референтној листи за успостављање подручја заштите птица у оквиру Натура 2000 мреже (SPA) водомар (*Alcedo atthis*), легањ (*Caprimulgus europaeus*),

даурска ластва (*Cecropis daurica*), вијоглава (*Jynx torquilla*), руси сврачак (*Lanius collurio*), велики сиви сврачак (*Lanius excubitor*), конопљарка (*Linaria cannabina*), шумска шева (*Lullula arborea*), пчеларица (*Merops apiaster*), обична белогуза (*Oenanthe oenanthe*), брегуница (*Riparia riparia*), обична траварка (*Saxicola rubetra*) и кукувија (*Tyto alba*), при чему су јужне падине планине Цер део рSPA Натура 2000 подручја Србије као и део ИБА подручја „Цер“.

3. На питање бр. 4: „Да ли имате сазнања о томе да ли су потенцијално погођене врсте или станишта такође обухваћене другим међународним конвенцијама и да ли је ово подручје део мреже заштићених подручја НАТУРА 2000/еколошке мреже Емералд?“, одговор је следећи:

На Директиви о стаништима се налазе:

- пегави мравник (*Maculinea arion*) - Annex IV;
 - шумска жаба (*Rana dalmatina*) - Annex IV; грчка жаба (*Rana graeca*) - Annex IV; мала зелена жаба (*Rana lessonae*) - Annex IV; жутотрби мукач (*Bombina variegata*) Annex - II, IV; зелена крастача (*Bufo viridis*) - Annex IV;
 - смук (*Zamenis longissimus*) - Annex IV; смукуља (*Coronella austriaca*) - Annex IV; рибарица (*Natrix tessellata*) - Annex IV; шумска корњача (*Testudo hermanni*) - Annex II, IV; поскок (*Vipera ammodytes*) - Annex IV, барска корњача (*Emys orbicularis*) - Annex II, IV; кратконоги гуштер (*Ablepharus kitaibelii*) - Annex IV; зелембаћ (*Lacerta viridis*) - Annex IV; ливадски гуштер (*Lacerta agilis*) - Annex IV; зидни гуштер (*Podarcis muralis*) - Annex IV;
 - обични шакал (*Canis aureus*) - Annex V.; дивља мачка (*Felis silvestris*) - Annex II, IV; евроазијска видра (*Lutra lutra*) - Annex II, IV;
 - европски дугокрилаш (*Miniopterus schreibersii*); средоземни потковичар (*Rhinolophus euryale*); средњи ноћник (*Nyctalus noctula*); велики потковичар (*Rhinolophus ferrumequinum*); мали потковичар (*Rhinolophus hipposideros*); велики поноћњак (*Eptesicus serotinus*), водени вечерњак (*Myotis daubentonii*); ресасти вечерњак (*Myotis nattereri*); белоруби слепи мишић (*Pipistrellus kuhlii*); шумски слепи мишић (*Pipistrellus nathusii*); обични слепи мишић (*Pipistrellus pipistrellus*); дугорепи слепи миш (*Vespertilio* sp.) - Annex II, IV,
 - пет врста птица: водомар (*Alcedo atthis*), легањ (*Caprimulgus europaeus*), сеоски детлић (*Dendrocopos syriacus*) шумска шева (*Lullula arborea*) и руси сврачак (*Lanius collurio*) се налазе на Annex-у I Директиве о птицама.
4. У вези са констатацијом Међународне невладине организације „Earth Thrive“ (датом у оквиру питања бр. 2) да би „рудник утицао на два предела изузетних карактеристика“, напомињемо:
- У обухвату наведеног Плана се налазе следећа заштићена подручја: део Меморијалног природног споменика „Реон села Тршића и Тронуше“, Меморијални природни споменик „Драгинац“, Споменик природе „Стабло храста лужњака Дебели грм – Руњани“, Природни споменик „Ковачевића пећина“, Предео изузетних одлика „Тршић – Тронуша“, Предео изузетних одлика „Цер“. Северни део Плана је у обухвату еколошки значајног подручја под називом „Цер“ (Уредба о еколошкој мрежи, „Службени гласник РС“, бр. 102/2010) и потенцијалног Натура 2000 подручја „Цер“.

- Завод издао услове заштите природе за израду Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ (Решење бр. 019-2773/2 од 26.12.2017. године) за који је потом издато позитивно Мишљење (019-3431/ од 24.12. 2019).
5. У вези са констатацијом Међународне невладине организације „Earth Thrive“ датом у оквиру питања бр. 1 *„Молимо наведите разлог ваше жалбе (наведите и релевантну Уговорну страну/Уговорне стране и чланове Конвенције који би могли бити прекршени“*, које се односи на стратешку процену утицаја на животну средину, напомињемо да је:
- Завод издао позитивно мишљење (бр. 020-3128/ 4 од 31.5.2021) о Предлогу одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину Измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене (ППППН) за реализацију Пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“.
 - у Мишљењу је наведено да је „Приликом израде Измена и допуна ППППН за реализацију Пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“, потребно прибавити услове заштите природе које Завод издаје у складу са чланом 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010–исправка, 14/2016 и 95/2018 - други закон)“. Обрађивач се до сада није обратио поводом констатације из наведеног Мишљења.

в.д. ДИРЕКТОРА

Марина Шибалић

Достављено:

- Подносиоцу захтева
- Архиви х 2

ANNEX III

Decree and decision by the Serbian government

Pursuant to Article 35, Paragraph 2 of the Law on Planning and Construction (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 72/09, 81/09 - correction, 64/10 – Constitutional Court, 24/11, 121/12, 42/13 - Constitutional Court, 50/13 - Constitutional Court, 98/13 – Constitutional Court, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - other law, 9/20 and 52/21) and Article 42, Paragraph 1 of the Law on Government (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 55/05, 71/05 - correction, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - Constitutional Court, 72/12, 7/14 - Constitutional Court, 44/14 and 30/18 - other law),

the Government shall pass the following

DECREE

on the Cancellation of the Decree on Determining the Spatial Plan for the Special Purpose Area for the Implementation of the "Jadar" Project of Exploitation and Processing of Jadarite mineral

Article 1

On the day this Decree enters into force, the Decree on Determining the Spatial Plan for the Special Purpose Area for the Implementation of the "Jadar" Project of Exploitation and Processing of Jadarite mineral (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 26/20) shall cease to be valid.

Article 2

The competent authorities will immediately repeal individual acts adopted for the implementation of the Decree on Determining the Spatial Plan for the Special Purpose Area for the Implementation of the "Jadar" Project of Exploitation and Processing of Jadarite mineral (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 26/20)

Article 3

The competent authorities will immediately suspend all procedures initiated based on the Decree on Determining the Spatial Plan for the Special Purpose Area for the Implementation of the "Jadar" Project of Exploitation and Processing of Jadarite mineral (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 26/20).

Article 4

This Decree shall enter into force on the day of its publication in the *Official Gazette of the Republic of Serbia*.

05 No. 110-463/2022

In Belgrade, 20 January, 2022

Government
Prime Minister,

Ana Brnabić, duly signed

Pursuant to Article 33, Paragraph 2 and 3 of the Law on Government (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 55/05, 71/05 – correction, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – Constitutional Court, 72/12, 7/14 – Constitutional Court, 44/14 и 30/18 – other law),

the Government shall pass the following

DECISION

on the termination of the Decision on the formation of the Working Group for the implementation of the "Jadar" Project

1. On the day this Decision enters into force, Decision on the termination of the Decision on the formation of the Working Group for the implementation of the "Jadar" Project (*The Official Gazette of the Republic of Serbia*, No. 140/20, 144/20 и 36/21) shall cease to be valid.

2. This Decision shall enter into force on the day of its publication in the *Official Gazette of the Republic of Serbia*.

05No.02-460/2022-1
In Belgrade, 20 January, 2022

Government
Prime Minister,
Ana Brnabić, duly signed

20. јануар 2022.

Службени гласник

Број 8

ВЛАДА

На основу члана 35. став 2. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. закон, 9/20 и 52/21) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),
Влада доноси

УРЕДБУ

о престанку важења Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар”

Члан 1.

Даном ступања на снагу ове уредбе, престаје да важи Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар” („Службени гласник РС”, број 26/20).

Члан 2.

Надлежни органи ће без одлагања ставити ван снаге појединачне акте донете ради реализације Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар” („Службени гласник РС”, број 26/20).

Члан 3.

Надлежни органи ће без одлагања обуставити све поступке који су започети на основу Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар” („Службени гласник РС”, број 26/20).

Члан 4.

Ова уредба ступа на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 број 110-463/2022
У Београду, 20. јануара 2022. године

Влада
Председник,
Ана Брнабић, с.р.

На основу члана 33. ст. 2. и 3. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),
Влада доноси

ОДЛУКУ

о престанку важења Одлуке о образовању Радне групе за имплементацију пројекта „Јадар”

1. Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о образовању Радне групе за имплементацију пројекта „Јадар” („Службени гласник РС”, бр. 140/20, 144/20 и 36/21).
2. Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 број 02-460/2022-1
У Београду, 20. јануара 2022. године

Влада
Председник,
Ана Брнабић, с.

You can view this act at.

</eli/rep/sgrs/vlada/uredba/2022/8/1/sq>